

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/274/2022
Identifikačné číslo spisu:	8304119546
Dátum vydania rozhodnutia:	29.04.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Holíč
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:8304119546.4

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne obchodnej spoločnosti ASTIRO, s.r.o., Prešov, Kúpeľná 6663/6, IČO: 36 474 941, zastúpenej advokátom JUDr. Ladislavom Scholczom, Košice, Krmanova 16, proti žalovanej obchodnej spoločnosti Všeobecnej úverovej banke, a.s., Bratislava, Mlynské nivy 1, IČO: 31 320 155, zastúpenej advokátskou spoločnosťou ČERNEJOVÁ & HRBEK, s. r. o., Bratislava, Kýčerského 5, IČO: 36 857 513, za účasti intervenientov na strane žalovanej: 1/ Ministerstvo financií Slovenskej republiky, Bratislava, Štefanovičova 5, IČO: 00 151 742, 2/ obchodnej spoločnosti MH Manažment, a. s., Bratislava, Turbínová 3, IČO: 50 088 033, 3/ obchodnej spoločnosti Slovenská konsolidačná, a.s., Bratislava, Cintorínska 21, IČO: 35 776 005, všetci intervenienti zastúpení advokátom JUDr. Allanom Böhmom, Bratislava, Jesenského 2, o náhradu škody 1.132.320,73 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 6C/203/2004, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 22. júna 2022 sp. zn. 2Co/27/2021, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Intervenientom na strane žalovanej sa náhrada trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Súd prvej inštancie rozsudkom z 13. júla 2016 č.k. 6C/203/2004-1307 žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 1.132.320,73 eura so 17,6 % úrokom z omeškania ročne od 24. septembra 1996 do zaplatenia, a to do 15 dní od právoplatnosti rozsudku. V prevyšujúcej časti úroku z omeškania žalobu zamietol a priznal žalobcovi plnú náhradu trov konania.

2. Odvolací súd rozsudkom z 09. júla 2018, č. k. 2Co/216/2016 - 1574 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 257.022,62 eura s 5 % úrokom z omeškania ročne od 30. augusta 1998 do zaplatenia do 15 dní od právoplatnosti rozsudku. V prevyšujúcej časti rozsudok v jeho vyhovujúcom výroku zmenil tak, že žalobu v tejto časti zamietol. Priznal žalobcovi vo vzťahu k žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Intervenientom

nepriznal náhradu trov konania.

2.1. O trovách konania strán sporu a intervenientov odvolací súd rozhodoval podľa § 396 ods. 1, 2 CSP v spojení s § 255 CSP. Odvolací súd poukázal na to, že v tomto druhu konania výška žiadanej náhrady škody závisela od znaleckého posudku. V takom prípade nešlo o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku s tým, že pri rozhodovaní o náhrade trov konania je potrebné rozlíšiť, čo je základné a čo sprevádzajúce. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Krajského súdu Trnava sp. zn. 10Co/191/2017, podľa ktorého „žalobcu v takejto veci treba považovať za plne procesne úspešného, keďže mal plný úspech, čo do základu uplatneného nároku a súčasne výška plnenia vyplývajúca z tohto jeho procesného úspechu závisela výlučne od úvahy súdu“. Z dôvodu čiastočnej zmeny rozsudku súdu prvej inštancie odvolací súd rozhodol o náhrade celých trov konania vo vzťahu medzi stranami sporu a intervenientmi. Žalobcovi, ktorému bol prisúdený nárok na náhradu škody priznal plnú náhradu trov konania s tým, že pokiaľ ide o odmenu právneho zástupcu za poskytnutú právnu pomoc, výška úkonov právnej pomoci bude odvodená z prisúdenej sumy. S ohľadom na celkový výsledok konania náhradu trov intervenientom nepriznal.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podali dovolanie tak žalobca, ako aj žalovaný. O podanom dovolaní rozhodoval Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom zo dňa 26. mája 2021 č. k. 8Cdo/111/2019-1731 tak, že dovolanie žalobkyne zamietol. Dovolaná žalobkyňa a žalovaný vo zvyšnej časti vo veci samej odmietol. Rozsudok odvolacieho súdu vo výrokoch o náhrade trov konania žalobcu a intervenientov zrušil a vec mu v tejto časti vrátil na ďalšie konanie.

3.1. K časti dovolania žalovaného proti výroku rozsudku odvolacieho súdu o náhrade trov konania dovolací súd zdôraznil, že rozhodovanie o trovách konania je integrálnou súčasťou civilného sporového konania a ako také spadá pod čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, prostredníctvom ktorého sa zaručuje každému základné právo na súdnu ochranu. Procesné predpisy, ktoré upravujú rozhodovanie o náhrade trov konania preto treba vykladať v súlade s takto vymedzeným obsahom a účelom základného práva na súdnu ochranu. Trovy vynaložené účastníkom konania v spore musia byť v príčinnej súvislosti s jeho procesným postojom k predmetu konania. Ich vynaložením sa musí sledovať procesné presadzovanie uplatneného nároku alebo procesná ochrana proti takému tvrdenému nároku. Účelnosť sa v zásade dá stotožniť s nevyhnutnosťou alebo právnou možnosťou vynaloženia trov spojených s ústavne zaručeným právom na právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 2 Ústavy a trovy právneho zastúpenia sa vo všeobecnosti za účelne vynaložené trovy považujú. Bolo povinnosťou odvolacieho súdu sa aj v tejto časti svojho rozhodnutia jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnáť so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré boli pre jeho rozhodnutie v tejto časti podstatné a právne významné, uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie o náhrade trov konania založil. V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba také rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 Ústavy SR. Podľa dovolacieho súdu zmätočnosť a nekonzistentnosť odôvodnenia odvolacieho súdu spočívala v prvom rade v tom, že odvolací súd konštatoval, že výška žiadanej náhrady škody závisela od znaleckého posudku a zároveň procesný úspech žalobcu odvodzoval z toho, že výška plnenia závisela výlučne od úvahy súdu, čo sú dve odlišné a vzájomne sa vylučujúce skutočnosti. Zároveň takéto právne posúdenie nemá oporu v meritornom právnom posúdení, keď čiastočné vyhovie žaloby a jej zamietnutie vo zvyšnej časti odvolací súd neodôvodnil s poukazom na závislosť výšky priznanej náhrady škody od znaleckého posudku, či od úvahy súdu, ale tým, že dôvodnosť uplatneného nároku na náhradu škody konštatoval len vo vzťahu k jednému z troch druhov škôd, aj to len v pomere 1 pri zohľadnení spoluzavinenia poškodenej strany - žalobcu. Dovolať preto v tejto súvislosti dôvodne poukázal na to, že pri rozhodovaní o náhrade trov konania bolo potrebné zohľadniť, že žalobca sa domáhal náhrady škody v celkovej výške 1.132.320,73 eura s prísl., úspešný bol len v časti 257.022,62 eura s prísl. Aj keď odvolací súd ustálil čiastočnú zodpovednosť žalovaného, bolo nevyhnutné prihliadať na to, že v danom prípade nešlo o jediný typ škody, boli identifikované tri druhy škôd, pričom zodpovednosť žalovaného bola konštatovaná len v jednom z špecifikovaných troch druhov škôd, aj to v pomere 1 - íce spoluzavinenie žalobcu. Úspech strany v spore sa odvíja od celkového rozhodnutie vo veci a nie od toho, ako súd posúdil predbežnú otázku (danosť zodpovednosti za škodu).

4. Odvolací súd o náhrade trov konania rozhodol uznesením z 22. júna 2022 sp. zn. 2Co/27/2021 tak, že priznal žalovanému a intervenientom vo vzťahu k žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 54 % a nepriznal stranám náhradu trov dovolacieho konania. V súvislosti s opätovným rozhodovaním o náhrade trov konania strán a intervenientov, odvolací súd prejednal vec v tejto časti v zmysle predpokladov § 379 a nasl. zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), spolu s konaním, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP) s tým, že vychádzal zo záverov právneho posúdenia veci samej, ako aj potreby zohľadnenia a vyhodnotenia všetkých relevantných skutočností, ktoré mali vplyv na rozhodovanie o náhrade trov konania, aplikujúc ust. § 255 ods. 1, 2 CSP.

4.1. Predmetom už právoplatne ukončeného konania vo veci samej bol nárok žalobcu vo vzťahu k žalovanému na náhradu škody, odvodený od skutočnosti, že jeho právny predchodca v procese tzv. malej privatizácie postupom podľa zákona č. 427/1990 Zb. vydražil nehnuteľnosť - Hotel Dukla vo Svidníku, v tejto súvislosti žalovaný požičal právnenému predchodcovi žalobcu 50.000.000,- Sk, uzatvoril záložnú zmluvu z 02. decembra 1991 v spojení s dvom dodatkami s tým, že pri výkone záložného práva malo dôjsť k poškodeniu tejto nehnuteľnosti. Pri určovaní rozsahu vzniknutej škody sa vychádzalo z vykonaného dokazovania, a to pokiaľ išlo o znalecký posudok č. 12/99, vyhotovený znalcom Y. C. X. Y. a išlo o posudok kontrolný. Znalec v tomto znaleckom posudku kvalifikoval tri druhy škôd, ktoré zistil na predmetnom objekte. Znalec uviedol reálne hodnoty škôd objektu v ich vnútornej štruktúre, ktoré boli definované ako škoda - fyzikálno-technické poruchy z nekvalitnej stavebnej výroby v rozsahu 9.109.486,53 Sk, škoda zo zrýchleného opotrebenia konštrukcií vznikom porúch zo zanedbaných opráv a údržby v rozsahu 15.486.127,10 Sk a napokon škoda z násilného poškodenia výplňových konštrukcií a vybavenia objektu v rozsahu 9.516.680,58 Sk. Opodstatnenou bola podľa odvolacieho súdu iba zodpovednosť žalovaného k tej časti škody, ktorá mala svoj podklad v zrýchlenom opotrebení konštrukcií vznikom porúch zo zanedbaných opráv a údržby a zároveň bola zohľadnená pomerná zodpovednosť právneho predchodcu žalobcu za škodu vzniknutú na objekte hotela z tohto titulu, ktorej rozsah bol určený so zreteľom na všetky okolnosti veci v 1 -ici.

4.2. Za tejto situácie zo škody uplatňovanej žalobcom voči žalovanému v tomto konaní v rozsahu 1.132.320,73 eura, žalovanému bola uložená povinnosť zaplatiť iba časť tejto škody v rozsahu 257.022,62 eura, všetko s prísl., čo v percentuálnom vyjadrení definuje, že žalobca bol v konaní úspešný v rozsahu 23 %, úspech žalovaného predstavoval 77 % v dôsledku čoho je zrejmý pomer úspechu žalovaného voči žalobcovi rozsahom 54 %. Ako akcentoval aj dovolací súd, úspech strany v spore sa odvíja od celkového rozhodnutia vo veci, nie od toho, ako súdy predtým posúdili predbežnú otázku - danosť zodpovednosti za škodu. So zreteľom na všetky tieto dôvody odvolací súd priznal žalovanému a intervenientom, ktorí vystupovali v konaní na jeho strane vo vzťahu k žalobcovi náhradu trov celého konania v rozsahu 54 %. O trovách dovolacieho konania rozhodol odvolací súd postupom podľa § 453 ods. 3 CSP v spojení s § 255 ods. 1, 2 CSP. Vychádzal zo zistenia, že strany sporu mali v dovolacom konaní úspech čiastočný, preto im náhradu trov tohto štádia konania nepriznal.

5. Proti uvedenejmu rozhodnutiu odvolacieho súdu o náhrade trov konania podala dovolanie žalobkyňa (ďalej aj „dovolatelka“), ktorým sa domáhala zrušenia rozhodnutia odvolacieho súdu a vrátenia veci odvolaciemu súdu a priznania náhrady trov dovolacieho konania, uplatniac dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP, namietajúc porušenie práva na spravodlivý proces. Súčasťou práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania, aby súd pri svojom rozhodovaní zohľadnil všetky relevantné skutočnosti prejednávanej veci. Práve z dôvodu, že sa krajský súd v napadnutom rozhodnutí nevysporiadal so všetkými relevantnými skutočnosťami, došlo k naplneniu dovolacieho dôvodu podľa ust. § 420 písm. f) CSP. Spor v tejto veci začal ešte v 90.tych rokoch 20. storočia. Viackrát bolo žalobkyňi vyhovené a priznaná náhrada škody v plnom rozsahu. Posledným rozsudkom súdu prvej inštancie bolo čo do základu nároku žalobkyňi vyhovené a priznaná plná náhrada škody v zmysle znaleckého posudku. Je pravdou, že žalovaná proti poslednému rozsudku súdu prvej inštancie podala opravný prostriedok, a to čiastočne úspešne. K dnešnému dňu je táto právna vec predmetom konania pred Európskym súdom pre ľudské práva, v ktorom žalobkyňa napáda zásah do práva na spravodlivé konanie, dôvodom ktorého je nesprávna aplikácia záverov znaleckého posudku a posúdenia rozsahu základu nároku a jeho výšky v konaní pred súdmi Slovenskej republiky. Žalobkyňa považuje napadnuté rozhodnutie za nesprávne, porušujúce jej právo na spravodlivý proces z dôvodu, že krajský súd pri rozhodovaní o nároku na

náhradu trov vychádzal z konečného rozhodnutia odvolacieho súdu, sp.zn. 2Co/216/20216- 1574 zo dňa 09. júla 2018; a teda, odvolací súd priznal žalobkyni zlomok škody vyčíslenej znaleckým posudkom, a to 257.022,62 EURA namiesto 1.132.320,73 EURA; krajský súd vychádzal zo zásady úspechu/neúspechu podľa ust. § 255 ods. 1 a 2 CSP. Podľa názoru žalobkyne mal krajský súd pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov postupovať podľa ust. § 257 CSP, t.j. zvažovať existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa a náhradu trov stranám sporu nepriznať.

5.1. V tejto právnej veci existujú podľa žalobkyne minimálne dva dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré mal krajský súd vziať do úvahy pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania. Prvým dôvodom je do istej miery špecifickosť tohto konania, ktorá spočíva v tom, že žalobkyňa, resp. jej právny predchodca, podal žalobu nemajúc vedomosť o skutočnej výške škody. Žalobkyňa má za to, že ju nemožno zaťažovať procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku konania, ktorý závisel od úvahy súdu alebo znaleckej činnosti. Pojivom v súdnych konaniach, v ktorých rozhodnutie o výške plnenia závisí od úvahy všeobecného súdu alebo znaleckého posudku, ako je tomu v tomto prípade, je z pozície strán sporu nepredvídateľnosť výsledku konania o výške uplatneného nároku charakteristická pre začiatok sporu; uvedené tieto konania kvalitatívne odlišuje od ostatnej sporovej agendy, keď žalobca vie spoľahlivo kvantifikovať výšku svojho nároku už od počiatku sporu. Žalobkyňa má za to, že pri tomto type žaloby je potrebné, vo vzťahu ku rozhodovaniu o nároku na náhradu trov konania, odlišovať základ nároku od výšky škody. Je potrebné odlišovať, čo je základné a čo je sprevádzajúce; základom je rozhodnutie o tom, že na majetku žalobkyni škoda vznikla a vznikla v príčinnej súvislosti s konaním žalovanej. Výška škody je okolnosť druhotná, nadväzujúca. A teda výška škody, ako taká, nemôže byť rozhodujúcim kritériom pre rozhodovanie o nároku na náhradu trov konania. Úspech vo veci sa skúma čo do právneho základu a nie čo do výšky priznaného nároku. V znaleckom posudku, ktorý bol vo veci vypracovaný, a ktorý slúžil ako podklad pre rozhodnutie v merite, bola jednoznačne konštatovaná existencia škody, ako aj charakter škody. Žalobkyňa sa do dnešného dňa nestotožňuje s tým, ako odvolací súd v konečnom meritórnom rozhodnutí nedôvodne zúžil rozsah zodpovednosti žalovanej za škodu na majetku žalobkyne, dôsledkom čoho je to, že posúdenie správnosti uvedeného zúženia zodpovednosti žalovanej je predmetom konania pred Európskym súdom pre ľudské práva. Druhým dôvodom, ktorý odôvodňuje aplikáciu ust. § 257 CSP, je kritérium spravodlivosti, ako jedno zo základných kritérií civilného sporového konania. Hoci žalobkyňa namietala správnosť rozhodnutia o nároku na náhradu trov konania, ktoré nie je meritórnym rozhodnutím, nie je dôvod, aby sa aj na toto rozhodnutie neaplikovalo kritérium spravodlivého usporiadania právnych vzťahov. Pri úvahe o kritériu spravodlivosti mal krajský súd vziať do úvahy enormnú dĺžku súdneho konania, ako aj viacnásobnú zmenu v rozhodnutí o merite veci. Zmeny v meritórnom rozhodnutí, ako aj viacnásobné „návraty“ veci od najvyšších súdnych autorít do základného konania mali priamy dopad na navyšovanie počtu úkonov právnej pomoci poskytnutých v konaní. Žalobkyňa má za to, že pre rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania je podstatným aj to, že ak by boli súdy konzistentné vo svojich rozhodnutiach a tieto rozhodnutia by vedeli aj riadne odôvodniť bez toho, aby zadávali cestu pre riadne či mimoriadne opravné prostriedky, mohli zamedziť predlžovaniu sporu v tejto veci, a tým aj navyšovaniu úkonov vykonaných v tejto veci. V dôsledku uvedeného má žalobkyňa za to, že krajský súd mal pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov zvažovať použitie ust. § 257 CSP namiesto ust. § 255 ods. 1 a 2 CSP.

6. Žalovaná sa k podanému dovolaniu vyjadrila písomne, navrhla ho ako neprípustné odmietnuť, resp. ako nedôvodné zmietnuť a priznať jej náhradu trov dovolacieho konania. Rozhodnutie odvolacieho súdu o náhrade trov konania považuje za vecne správne, vychádzajúce zo záverov rozsudku Najvyššieho súdu SR z 26. mája 2021 sp.zn. 8Cdo/111/2019. V prejednávanej spore nebol dôvod na aplikáciu ust. § 257 CSP, tak ako sa snažila argumentovať dovolateľka. Intervenienti na strane žalovanej sa k dovolaniu žalobkyne písomne nevyjadrili.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala strana sporu v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie nie je procesne prípustné a je potrebné ho odmietnuť.

8. Prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o náhrade trov konania pre existenciu vady v zmysle § 420 písm. f) CSP konštatoval dovolací súd vo viacerých rozhodnutiach (8Cdo/111/2019, 8Cdo/266/2019, 4Cdo/70/2020, 4Cdo/155/2020, 2Cdo/89/2020, 9Cdo 68/2021).

9. Z ustanovenia § 420 písm. f) CSP vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

10. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestranom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené zo zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

11. Ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, musia sa zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. *Garcia Ruiz v. Španielsko*, *Vetrenko v. Moldavsko*, *Kraska v. Švajčiarsko*). Judikatúra ESLP síce nevyžaduje, aby na každý argument strany bola v odôvodnení rozhodnutia súdu daná odpoveď, trvá však na tom, že ak ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď súdu práve na tento argument (*Ruiz Torija c. Španielsko* z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, *Hiro Balani c. Španielsko* z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, *Georgiadis c. Grécko* z 29. mája 1997, *Higgins c. Francúzsko* z 19. februára 1998).

11.1. Rovnako, podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t.j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a

presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

11.2. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej, sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

12. Preskúmaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu o náhrade trov konania, najvyšší súd dospel k záveru, že odvolací súd zohľadnil vyššie citované východiská ochrany základných práv a slobôd dovolateľa, preto jeho prístup pri rozhodovaní o trovách konania nemožno hodnotiť inak ako taký, ktorý je v súlade s obsahom základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru. Z ustálenej judikatúry dovolacieho súdu vyplýva, že rozhodovanie o trovách konania je integrálnou súčasťou civilného sporového konania a ako také spadá pod čl. 46 ods. 1 ústavy, prostredníctvom ktorého sa zaručuje každému základné právo na súdnu ochranu. Súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže postupom, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo strany sporu na súdnu ochranu. Či je základné právo na súdnu ochranu naplnené reálnym obsahom (čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 46 ods. 4 ústavy), určuje zákonná úprava náhrady trov konania obsiahnutá v Civilnom sporovom poriadku účinnom od 1. júla 2016 (§ 255 a nasl.). Procesné predpisy, ktoré upravujú náhradu trov konania, preto treba vykladať v súlade s takto vymedzeným obsahom a účelom základného práva na súdnu ochranu.

13. Podľa dovolacieho súdu je potrebné rovnaké kvalitatívne kritériá ako na odôvodnenie meritórneho rozhodnutia súdu, uplatňovať aj na rozhodnutie o náhrade trov konania, preto bolo povinnosťou odvolacieho súdu aj v tejto časti svojho rozhodnutia jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnať sa so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie podstatné a právne významné, uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie o náhrade trov konania založil. Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t.j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver, súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť. Odvolací súd pri preskúmaní rozhodovaní o náhrade trov konania dôsledne vychádzal zo záverov zrušujúceho rozhodnutia dovolacieho súdu (por. body 15-16 odôvodnenia uznesenia odvolacieho súdu), ktorými bol viazaný. Následne dostatočne jasne a presvedčivo odôvodnil svoj záver o určení pomeru úspechu a neúspechu strán v spore.

14. K dovolacej námietke, podľa ktorej odvolací súd mal pri rozhodovaní o náhrade trov konania skúmať okolnosti pre aplikáciu ust. § 257 CSP, dovolací súd v prvom rade konštatuje, že v dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP). Z princípu racionálneho, efektívneho a inštančného súdneho konania o dovolaní vyplýva, že dovolateľ musí uplatniť celú argumentáciu, ktorú považuje za významnú, rovnako ako všetky dovolacie návrhy už v odvolacom konaní. Úlohou dovolacieho súdu je potom posúdiť, či tieto argumenty a návrhy odvolací súd riadne preskúmal a či k nim zaujal správny právny záver. Povedané inými slovami, nedávalo by žiaden rozumný zmysel, aby podstatné argumenty a návrhy, ktoré mohol (a mal) dovolateľ uplatniť už v predchádzajúcom odvolacom konaní, predkladal až dovolaciemu súdu (k tomu pozri napr. aj uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 7Cdo/144/2021, sp. zn. 9Cdo/140/2022). Z obsahu spisu je jednoznačne

zrejme, že dovolateľka v rámci odvolacieho konania nenastolila otázku možného použitia ust. § 257 CSP, preto ani odvolací súd nemal dôvod a ani priestor sa touto námietkou zaoberať. Otázka náhrady trov konania bola predmetom už dovolania žalovanej proti predchádzajúcemu rozsudku odvolacieho súdu vo veci samej, žalobkyňa sa k dovolaniu písomne vyjadrila (č.l. 1666), pričom v tomto vyjadrení neuviedla žiadnu skutkovú či právnu argumentáciu k aplikácii ust. § 257 CSP. Tak ako už bolo uvedené, otázka náhrady trov konania bola predmetom zrušujúceho rozhodnutia dovolacieho súdu, dovolateľka mala teda ďalšiu možnosť uplatniť svoju argumentáciu k otázke náhrady trov konania po tom, ako jej bolo doručené zrušujúce rozhodnutie dovolacieho súdu a pred tým, ako o náhrade trov konania znova rozhodol odvolací súd. Ak sa dovolateľka rozhodla uplatniť svoju úplne novú skutkovú a právnu argumentáciu o potrebe aplikácie ust. § 257 CSP až v tomto dovolacom konaní, ide o procesne neprípustný postup.

15. Treba zároveň zdôrazniť, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania v zmysle § 420 CSP nezakladá. Námietka dovolateľky, že odvolací súd nemal o náhrade trov konania rozhodnúť podľa § 255 ods. 1 a 2 CSP, ale podľa § 257 CSP, má pritom charakter námietky nesprávneho právneho posúdenia. Najvyšší súd už dávnejšie dospel k záveru, podľa ktorého realizácia procesných oprávnení sa strane sporu neznemožňuje právnym posúdením (R 54/2012). Na tom zotrváva aj súčasná rozhodovacia prax dovolacieho súdu (R 24/2017 a 1Cdo/202/2017, 2Cdo/101/2017, 3Cdo/94/2017, 4Cdo/47/2017, 5Cdo/145/2016, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/76/2018, 9Cdo/207/2022). V danej súvislosti odvolací súd pripomína, že právnou otázkou riešenou odvolacím súdom sa rozumie nielen otázka hmotnoprávna odvíjajúca sa od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine, ale i procesnoprávna, ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení, čo je v danom prípade. Aj podľa názoru ústavného súdu nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP (I. ÚS 61/2019). Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

16. Z uvedeného tak vyplýva, že zo strany odvolacieho súdu namietaným spôsobom rozhodnutia o náhrade trov konania nedošlo na strane dovolateľky k porušeniu jej práva na spravodlivý proces, a preto táto dovolacia námietka nebola spôsobilá založiť prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

17. So zreteľom na uvedené odvolací súd dovolanie žalobkyne odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

18. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 453 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

19. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.